

รายที่ 2 เป็น cerebrovascular accident จากหลอดเลือดในสมองตีบตัน ภายหลังรักษาด้วย clofibrate มาประมาณ 2—3 อาทิตย์แล้ว ระดับ cholesterole ยังไม่ลดลงเลย อยากจะขอคำแนะนำว่าควรจะให้ยาต่อไปอีกหรือไม่และการใช้ยานี้ติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ จะมีผลเสียต่อผู้ป่วยหรือไม่

ตอบ

รายที่ 1 ผู้ป่วยซึ่งอายุอยู่ในระดับ 40 ปี มีระดับ cholesterol ในเลือด 300 มก./ 100 มล. ควรจะถือว่าอยู่ในขั้นสูงของเกณฑ์ปกติ¹ ดังนั้นจึงยังไม่ควรจะให้การรักษาด้วยยา แต่ควรจะแนะนำให้ปฏิบัติดังนี้ คือ

1. พยายามออกกำลังกายให้มากขึ้นกว่าที่เคยปฏิบัติอยู่เป็นประจำ
2. ลดอาหารประเภทไขมันจากสัตว์ เช่น น้ำมันหมู มันเบ็ดไก่ เนย ไข่แดง รวมทั้งน้ำกะทิด้วย
3. ถ้าสูบบุหรี่ ควรจะลดจำนวนลงมากๆ หรืองดเลยก็จะได้ ทั้งนี้เพราะ nicotine กระตุ้นให้ระดับ free fatty acid ในเลือดสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ระดับ cholesterol ขึ้นสูงตามไปด้วย³

หลังจากแนะนำไปแล้ว ควรจะติดตามดูผลด้วย ถ้าภายใน 3 เดือน ระดับ cholesterol ยังไม่ลด จะต้องตรวจเลือดใหม่อย่างละเอียดโดยวิเคราะห์แยกประเภทของไขมันในเลือดว่าเป็น

ชนิดใดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการรักษาด้วยยาต่อไป

รายที่ 2 สำหรับการให้ clofibrate รักษาโรคหลอดเลือดในสมองตีบตันนั้น ได้มีผู้ทดลองใช้ยานี้ติดต่อกันเป็นเวลานานถึง 4 ปี² ผลปรากฏว่าผู้ป่วยมีอาการและอาการแสดงทางระบบประสาทดีขึ้นทุกราย บางรายอาการดีขึ้นจนสามารถกลับทำงานได้ตามปกติ ผลที่เกิดขึ้นนี้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของยาในการลดไขมัน แต่เชื่อกันว่าเป็นเพราะยาไปช่วยเพิ่มปฏิกิริยาละลาย fibrinogen และลดภาวะ platelet จับตัวกันเป็นกลุ่มให้น้อยลง ประสิทธิภาพเหล่านี้ยังให้คำอธิบายกลไกที่ชัดเจนไม่ได้⁵ นอกจากนี้ยังมีรายงานที่เสนอว่าได้ใช้ยานี้รักษาโรคหลอดเลือดโคโรนารีตีบตันติดต่อกันนานถึง 8 ปี และได้ผลดีไม่มีภาวะคือยาหรืออันตรายจากภาวะแทรกซ้อน ดังนั้นในกรณีผู้ป่วยที่ถามมาจึงควรจะให้ clofibrate ต่อไป

Clofibrate ไม่ไช่ยาลดระดับ cholesterol ในเลือดโดยตรง จะใช้ยานี้เฉพาะรายซึ่งระดับ triglyceride (neutral fat) ในเลือดสูงด้วยเท่านั้น ฤทธิ์ของยาจะทำให้ระดับ pre- β lipoprotein ในเลือดลดลง ซึ่งจะมีผลให้ β -lipoprotein ลดตามลงไปด้วย ผลนี้จะทำให้ทั้งระดับ triglyceride และ cholesterol ลดลงด้วยกัน ทั้งนี้เพราะ pre- β lipoprotein เป็นพาหะของ triglyceride และ β -lipoprotein เป็นพาหะของ cholesterol